

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ

Α΄ [Η΄] ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΛΟΓΩΝ

υπό την αιγίδα

της Ελληνικής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών

Αθήνα, 16-18 Δεκεμβρίου 2015

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΚΤΗΡΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 30

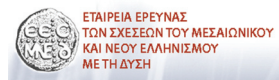
Οργανωτική Επιτροπή

Πρόεδρος	Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη (Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ)
Αντιπρόεδρος	Ελευθερία Παπαγιάννη (Τομέας Ιστορίας & Θεωρίας του Δικαίου ΕΚΠΑ)
Γενική γραμματέας	Μαρίνα Λουκάκη (Τμήμα Φιλολογίας ΕΚΠΑ)
Ταμίας	Γεώργιος Πάλλης (Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ)
Ειδικός γραμματέας	Γεράσιμος Μέρμανος (Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών ΕΙΕ)
Μέλη	Θεοδώρα Αντωνοπούλου (Τμήμα Φιλολογίας ΕΚΠΑ) Μαρία Κωνσταντουδάκη-Κιτρομηλίδου (Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ) Σοφία Μεργιαλή-Σαχά (Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ) Κατερίνα Νικολάου (Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας ΕΚΠΑ) Αχιλλέας Χαλδαιάκης (Τμήμα Μουσικών Σπουδών ΕΚΠΑ)

Εκπρόσωπος Ελληνικής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών: Τριανταφυλλίτσα Μανιάτη-Κοκκίνη

Ευχαριστίες για τη συμβολή τους στην πραγματοποίηση της Α' [Η'] Συνάντησης Ελλήνων Βυζαντινολόγων εκφράζονται προς:

Τα μέλη του Συνόλου παλαιάς μουσικής *Ex silentio* Ειρήνη Μπιλίνη-Μωραΐτη και Δημήτρη Κούντουρα

Τα έσοδα από τον καφέ που προσφέρεται στα διαλείμματα διατίθενται στην εθελοντική κίνηση ΜΙΤΟΣ

«Καφές για καλό σκοπό» (<http://mitos.org.gr>)

Τετάρτη, 16 Δεκεμβρίου
Μεγάλη Αίθουσα Πανεπιστημίου Αθηνών
Απόγευμα

- 17.30' -18.30' Εγγραφή συνέδρων
- 18.30' -20.00' Προσφώνηση από τον Αναπληρωτή Πρύτανη Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Διεθνών Σχέσεων καθηγητή **Κώστα Μπουραζέλη**
Χαιρετισμοί από:
την Κοσμήτορα της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ καθηγήτρια **Ελένη Καραμαλέγκου**
- τον Διευθυντή του Ινστιτούτου Ιστορικών Ερευνών του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών και Πρόεδρο της Ελληνικής Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών καθηγητή **Ταξιάρχη Κόλια**
- τον Γραμματέα της Διεθνούς Επιτροπής Βυζαντινών Σπουδών ομότιμο καθηγητή **Αθανάσιο Μαρκόπουλο**
- Έναρξη εργασιών της Α' [Η'] Συνάντησης Ελλήνων Βυζαντινολόγων από την Πρόεδρο της Οργανωτικής Επιτροπής καθηγήτρια **Αθηνά Κόλια-Δερμιτζάκη**
- Ομιλία του ομότιμου καθηγητή Βυζαντινής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων **Απόστολου Καρπόζηλου** με θέμα:
*Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι:
Τομές, δεδομένα και προκλήσεις στην έρευνα*
- Μουσικό πρόγραμμα, με έργα του Guillaume de Machaut, από τα μέλη του Συνόλου παλαιάς μουσικής *Ex silentio* Ειρήνη Μπιλίνη-Μωραΐτη (τραγουδί) και Δημήτρη Κούντουρα (φλάουτο με ράμφος)

Πέμπτη, 17 Δεκεμβρίου
Νέο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης»
Πρωί

Α΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Σοφία Κοτζάμπαση – Ζήσης Μελισσάκης

- 9.00΄-9.15΄ **Raimondo Tocci** (Κομοτηνή): Παρασελίδια σχόλια σε χειρόγραφα βυζαντινών ιστοριογραφικών κειμένων: Η περίπτωση του αθωνικού κώδικα *Διονυσίου* 224
- 9.15΄-9.30΄ **Δήμητρα Ελευθερίου** (Παρίσι): Η έννοια της βραχυγραφίας ΜΥΘ στα marginalia του *Pal. Heid. gr.* 398
- 9.30΄-9.45΄ **Σταυρούλα Γεωργίου** (Παρίσι): Η χειρόγραφη παράδοση του πρώτου βιβλίου μιας βυζαντινής ιατρικής πραγματείας: Η περίπτωση του ιατρού Ιωάννη Ζαχαρία Ακτουαρίου
- 9.45΄-10.00΄ **Βασιλική Λιάκου-Κροππ** (Αθήνα): Άγνωστα χειρόγραφα του δημόδου Νομοκάνονα του Μανουήλ Μαλαξού
- 10.00΄-10.30΄ **Συζήτηση**

Διάλειμμα-Καφές

Β΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Σοφία Κιαπίδου – Ηλίας Ταξίδης

- 11.00΄-11.15΄ **Δέσποινα Πετρουγάκη** (Ρέθυμνο): *Paris. gr.* 1197: Στα ίχνη μιας περιπλάνησης
- 11.15΄-11.30΄ **Μαρία Κωνσταντινίδου** (Κομοτηνή): Το εξηγητικό έργο του Ιωάννη Χρυσοστόμου και η διπλή χειρόγραφη παράδοσή του
- 11.30΄-11.45΄ **Δημοσθένης Στρατηγόπουλος** (Κομοτηνή): Σχεδογραφικά κείμενα προερχόμενα από τη Θεσσαλονίκη
- 11.45΄-12.00΄ **Στρατής Παπαϊωάννου** (Providence, RI): Ιωάννης Σικελιώτης: Μια επανεξέταση της εργο-βιογραφίας του
- 12.00΄-12.30΄ **Συζήτηση**

Διάλειμμα

Πέμπτη, 17 Δεκεμβρίου
Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»
Πρωί

Α΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Ηλίας Γιαρένης – Μαρία Λεοντσίνη

- 9.00' -9.15' **Γεώργιος Καρδαράς** (Αθήνα): Μυθολογικά στοιχεία για τους νομαδικούς λαούς κατά την πρώιμη βυζαντινή περίοδο
- 9.15' -9.30' **Ουρανία Δεληγιάννη** (Αθήνα): Όταν η Παλαιστίνη μαρτυρεί την Αίγυπτο: Η πανήγυρις της *Ευφορίας* στην Αλεξάνδρεια
- 9.30' -9.45' **Ευθύμιος Ρίζος** (Οξφόρδη): *The Cult of Saints*: Ένα ερευνητικό πρόγραμμα για την εμφάνιση και πρώιμη εξέλιξη της λατρείας των αγίων κατά την Ύστερη Αρχαιότητα
- 9.45' -10.00' **Σεβαστή Ζώη** (Αθήνα): «Οι έκ νοθείας υιοί»: Ιωάννης Αταλάρικος - Βασίλειος Λακαπηνός
- 10.00' -10.30' **Συζήτηση**

Διάλειμμα-Καφές

Β΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Αναστασία Παπαδία-Λάλα – Ειρήνη Χρήστου

- 11.00' -11.15' **Κυριακή Βασιλείου-Seibt** (Βιέννη): Τι γνωρίζουμε όντως για την πρώιμη περίοδο της στρατιάς του Οψικίου: Ερμηνείες και παρερμηνείες των ιστορικών δεδομένων
- 11.15' -11.30' **Χρήστος Μαλατράς** (Κωνσταντινούπολη): Το ψηφιακό ΤΑΚΤΙΚΟΝ: Ένα νέο εργαλείο για τη μελέτη των θεματικών θεσμών. Το παράδειγμα του Οψικίου
- 11.30' -11.45' **Γεώργιος Τσιγάρας** (Κομοτηνή): Ταυτότητες και ιδεολογίες στην περίοδο της Εικονομαχίας ή η πολιτική διάσταση της εικόνας
- 11.45' -12.00' **Αλέξιος Χρυσοστάλης** (Παρίσι): Ο Νικηφόρος Κωνσταντινουπόλεως και η έναρξη της δεύτερης εικονομαχικής περιόδου. Πηγές
- 12.00' -12.30' **Συζήτηση**

Διάλειμμα

Πέμπτη, 17 Δεκεμβρίου
Νέο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης»
Πρωί

Γ΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Μαριάννα Αυγερινού-Τζιώγα – Αλέξης Σαββίδης

- 12.45΄-13.00΄ **Ηλίας Νέσσερης** (Βιέννη): Δύο άγνωστες πραγματείες του Νικολάου Μουζάλωνος
- 13.00΄-13.15΄ **Κωνσταντίνος Χρυσόγελος** (Θεσσαλονίκη): Νεολογισμοί στο έργο του Κωνσταντίνου Μανασσή: Η περίπτωση των *Εκφράσεων*
- 13.15΄-13.30΄ **Beatrice Daskas** (Μόναχο): Η περιγραφή της εκκλησίας των Αγίων Αποστόλων του Νικολάου Μεσαρίτη: Νέες ερμηνείες
- 13.30΄-13.45΄ **Anita Belcheva** (Θεσσαλονίκη): Τα ποιήματα του Μανουήλ Φιλή στον κώδικα ΜΠΤ 351
- 13.45΄-14.15΄ **Συζήτηση**

Απόγευμα

Α΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Irmgard Lerch-Καλαβρυτινού – Ιωάννης Παπαθανασίου

- 16.00΄-16.15΄ **Φλώρα Κρητικού** (Αθήνα): Η καταλογογράφηση συλλογών μουσικών χειρογράφων: Σκοπός, μεθοδολογία, αποτελέσματα
- 16.15΄-16.30΄ **Gordana Blagojević** (Βελιγράδι): Η έρευνα των σερβικών χειρογράφων βυζαντινής μουσικής: Κατάσταση και προοπτικές
- 16.30΄-16.45΄ **Δημήτριος Μπαλαγεώργος** (Αθήνα): Νέα στοιχεία και ειδήσεις που προκύπτουν από την καταλογογράφηση των μουσικών χειρογράφων της Συλλογής του Παναγίου Τάφου της Πατριαρχικής Βιβλιοθήκης των Ιεροσολύμων
- 16.45΄-17.00΄ **Κωνσταντίνος Καραγκούνης** (Αθήνα-Βόλος): Ένα σπάραγμα βυζαντινού εκκλησιαστικού μουσικού χειρογράφου στη συλλογή της Φιλαρχαίου Εταιρείας Αλμυρού «Η Όθρυς»
- 17.00΄-17.30΄ **Συζήτηση**

Διάλειμμα-Καφές

Πέμπτη, 17 Δεκεμβρίου
Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»
Πρωί

Γ΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Κέλλυ Μπουρδάρα – Χρήστος Σταυράκος

- 12.45΄-13.00΄ **Χρήστος Μακρυπούλιας** (Αθήνα): Η εισαγωγή λιθοβόλων νέου τύπου στο βυζαντινό στρατό της πρώιμης περιόδου: Προβλήματα χρονολόγησης
- 13.00΄-13.15΄ **Ευάγγελος Νικολάου** (Αθήνα): Από τον Αλέξιο Α΄ στον Ιωάννη Β΄ Κομνηνό. Εξελίξεις στη βυζαντινή πολεμική τακτική στο πεδίο της μάχης
- 13.15΄-13.30΄ **Θεοχάρης Αλεξόπουλος** (Αθήνα): Ο στρατός των Αγγέλων μέσα από τις περιγραφές των αντιπάλων του
- 13.30΄-13.45΄ **Ανδρέας Γκουτζιουκώστας** (Θεσσαλονίκη): Περιοδεύοντες δικαστές στο γεωγραφικό χώρο της Μακεδονίας (10ος-11ος αι.) κατά το πρότυπο των ρωμαϊκών δικαστικών περιφερειών (διοικήσεις, *conventus*);
- 13.45΄-14.15΄ **Συζήτηση**

Απόγευμα

Α΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Νικόλαος Γκιολές – Όλγα Γκράτζιου

- 16.00΄-16.15΄ **Γεώργιος Ζαρακάς** (Αθήνα): Σχέσεις δημοσίου και ιδιωτικού χώρου: Αυστηρότητα, συμφέρον και υπαναχωρήσεις στη νομοθεσία των πρωτοβυζαντινών χρόνων
- 16.15΄-16.30΄ **Κατερίνα Χαμηλάκη** (Αθήνα): Όψεις του καθημερινού αγροτικού βίου στην Ταναγραϊκή της Ύστερης Αρχαιότητας
- 16.30΄-16.45΄ **π. Βασίλειος Κορώσης** (Αθήνα): Οι *βάνουσοι* τεχνίτες στη Διοίκηση Ιλλυρικού κατά την πρωτοβυζαντινή περίοδο: Επιμέρους στοιχεία για τους βιοτέχνες και τη βιοτεχνική παραγωγή
- 16.45΄-17.00΄ **Ευγενία Διαλούπη** (Αθήνα): Οι εμπορικοί αμφορείς από την πόλη της κάτω Έδεσσας: Η συμβολή τους στην κοινωνική και οικονομική ιστορία της πόλης
- 17.00΄-17.30΄ **Συζήτηση**

Διάλειμμα-Καφές

Πέμπτη, 17 Δεκεμβρίου
Νέο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης»
Απόγευμα

Β΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Θωμάς Αποστολόπουλος – Πύρρος Μπαμιάς

- 18.00΄-18.15΄ **Σέβη Μαζερά** (Αθήνα): Θεόδωρος Μανουγράς (τέλη ΙΓ΄ – αρχές ΙΔ΄ αι.): Το μελοποιητικό του έργο. Ένας σπουδαίος μελουργός στην πρώτη περίοδο της άνθησης της καλοφωνίας
- 18.15΄-18.30΄ **Ιωάννης Λιάκος** (Ιωάννινα): Γεώργιος Μοσχιανός δομέστικος Θεσσαλονίκης (αρχές ΙΕ΄ αι.): Το μελοποιητικό του έργο
- 18.30΄-18.45΄ **Βασίλειος Σαλτερής** (Αθήνα): Το *Στιχηράριο* από την εμφάνιση της μέσης πλήρους σημειογραφίας έως την αναθεώρηση του Ιωάννη Κουκουζέλη: Παρατηρήσεις στην εξέλιξη του τύπου κατά τον ΙΓ΄ και τον πρώιμο ΙΔ΄ αιώνα
- 18.45΄-19.00΄ **Δημοσθένης Σπανουδάκης** (Θεσσαλονίκη): Το μέλος *Χριστός Άνέστη* του Χρυσάφη του Νέου. Ιστορική εξέλιξη του μέλους και πολύπλευρη ανάλυση: Ανάδειξη βασικών στοιχείων της Βυζαντινής Μελοποιίας
- 19.00΄-19.15΄ **π. Νεκτάριος Πάρης & Συμεών Κανάκης** (Θεσσαλονίκη): Η αποτύπωση σε χαλκογραφία του α΄ τροπαρίου της ε΄ ωδής του «Μετά τον πυρπολισμόν» Παρακλητικού Κανόνος προς την Παναγίαν του Κύκκου
- 19.15΄-19.30΄ **Θοδωρής Καραθόδωρος** (Αθήνα): Βυζαντινός μουσικός πολιτισμός και σύγχρονη μουσική έκφραση: Διασταύρωση παλαιών και νέων ηχητικών πραγματώσεων στο έργο *Μοιρολόι* του Μιχάλη Αδάμη
- 19.30΄-20.00΄ **Συζήτηση**

Πέμπτη, 17 Δεκεμβρίου
Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»
Απόγευμα

Β΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Πλάτων Πετρίδης – Αθανάσιος Σέμογλου

- 18.00΄-18.15΄ **Ανδρομάχη Νάστου** (Αθήνα): Εγκατοίκηση στη βυζαντινή Χαλκιδική. Η περίπτωση της Χερσονήσου της Κασσάνδρειας
- 18.15΄-18.30΄ **Ελένη Προκοπίου** (Λευκωσία): Νέα στοιχεία για την εκκλησιαστική αρχιτεκτονική του 7ου αιώνα στην Κύπρο από τη νεότερη αρχαιολογική έρευνα
- 18.30΄-18.45΄ **Έλλη Τζαβέλλα** (Leiden): Πρινατικός Πύργος, ένα λιμάνι της ανατολικής Κρήτης. Οι μαρτυρίες των αμφορέων της μεταβατικής περιόδου (7ος-9ος αι.): Μια πρώτη προσέγγιση
- 18.45΄-19.00΄ **Μελίνα Παϊσίδου** (Θεσσαλονίκη): Μεσοβυζαντινή Θεσσαλονίκη, μνημειακά κατάλοιπα και αρχαιακές μαρτυρίες: Αποτελέσματα και συμπεράσματα ερευνητικού προγράμματος
- 19.00΄-19.15΄ **Αγγελική Ασημακοπούλου** (Λάρισα): Η μελέτη των αρχιτεκτονικών φάσεων του μεσοβυζαντινού ναού της Παναγίας στον οικισμό του Βαθυρρέματος Αγιάς
- 19.15΄-19.30΄ **Πασχάλης Ανδρούδης** (Θεσσαλονίκη) & **Ισίδωρος Πλακωτάρης** (Αθήνα): Νέα στοιχεία για τον βυζαντινό πύργο της Νέας Μονής Χίου
- 19.30΄-20.00΄ **Συζήτηση**

Παρασκευή, 18 Δεκεμβρίου
Νέο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης»
Πρωί

Α΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Αλέξανδρος Αλεξάκης – Διονύσιος Καλαμάκης

- 9.00΄-9.15΄ **Γεώργιος Αραμπατζής** (Αθήνα): Η Σωκρατική ηθική στον Θεόδωρο Μετοχίτη
- 9.15΄-9.30΄ **Θεοφάνης Μελίδης** (Αθήνα): Στοιχεία κλασικής σκέψης στο έργο του Θεοδώρου Β΄ Λάσκαρη
- 9.30΄-9.45΄ **Κωνσταντίνος Παϊδας** (Αθήνα): Ζητήματα πολιτικής σκέψης στο ιστορικό έργο του (Ιωσήφ) Γενεσίου *Περὶ βασιλειῶν*
- 9.45΄-10.00΄ **Μαρία Τζιάτζη** (Κομοτηνή): Το ποίημα του Μιχαήλ Χωνιάτη «Εἰς ὄν κατώκει βραχύτατον οἰκίσκον»
- 10.00΄-10.30΄ **Συζήτηση**

Διάλειμμα-Καφές

Β΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Ηλίας Αναγνωστάκης – Πολύμνια Κατσώνη

- 11.00΄-11.15΄ **Γεώργιος Χαριζάνης** (Κομοτηνή): Το αλάτι, οι αλυκές και οι αλυκάριοι της Θεσσαλονίκης στα τελευταία βυζαντινά χρόνια
- 11.15΄-11.30΄ **Ελισάβετ Χατζηαντωνίου** (Θεσσαλονίκη): Συμβολή στη διοικητική προσωπογραφία της παλαιολόγειας Θεσσαλονίκης: Η περίπτωση του σεβαστού Θεόδωρου Παζουδίνου (1274)
- 11.30΄-11.45΄ **Μαρία Ματθαίου** (Λευκωσία): Γη και κρατική πολιτική τον 14ο αιώνα
- 11.45΄-12.00΄ **Σταυρούλα Σολωμού** (Αθήνα): Αξιώματα και τίτλοι σε διαθήκες της παλαιολόγειας περιόδου
- 12.00΄-12.30΄ **Συζήτηση**

Διάλειμμα

Παρασκευή, 18 Δεκεμβρίου
Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»
Πρωί

Α΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Παναγιώτης Βοκοτόπουλος – Σοφία Καλοπίση-Βέρτη

- 9.00΄-9.15΄ **Ζαχαρίας Αλετράς** (Ρέθυμνο): Το λουτρό του οικοπέδου «Παραβολιασάκη» στο Ηράκλειο Κρήτης εικοσιπέντε χρόνια μετά την ανακάλυψή του
- 9.15΄-9.30΄ **Σωτήριος Φωτακίδης** (Αθήνα): Η αρχιτεκτονική γλυπτική της μεσοβυζαντινής Αθήνας: Μια πρώτη προσέγγιση
- 9.30΄-9.45΄ **Κωνσταντίνος Βαφειάδης** (Αθήνα): Η «Σταυροφορική» τέχνη: Εύρημα ή γεγονός; Ζητήματα ερευνητικής δεοντολογίας
- 9.45΄-10.00΄ **π. Ηλίας Καραλής** (Θεσσαλονίκη): Η επισκοπική χειροτονία κατά τη μέση και ύστερη βυζαντινή περίοδο: Εικονογραφικές παρατηρήσεις
- 10.00΄-10.30΄ **Συζήτηση**

Διάλειμμα-Καφές

Β΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Βικτωρία Κέπετζη – Μαρία Παναγιωτίδη

- 11.00΄-11.15΄ **Δήμητρα Μαστοράκη** (Παρίσι): Η μορφή του Ισκαριώτη ως παραβατικό αρχέτυπο στη βυζαντινή εικονογραφία
- 11.15΄-11.30΄ **Κυριάκος Μαυρουδής** (Αθήνα): Δύο ιδιαίτερα εικονογραφικά χαρακτηριστικά της παράστασης της Κοιμήσεως της Θεοτόκου στον ναό της Παναγίας του Άρακος στην Κύπρο
- 11.30΄-11.45΄ **Αναστασία Ευθυμίου** (Αθήνα): Η Σκηνή του Μαρτυρίου ως θεομητορική προτύπωση στη βυζαντινή και μεταβυζαντινή εικονογραφία: Ερμηνευτικές προσεγγίσεις
- 11.45΄-12.00΄ **Δημήτριος Λιάκος** (Θεσσαλονίκη): Η συλλογή των παναγιαρίων της μονής Βατοπεδίου (14ος-19ος αι.)
- 12.00΄-12.30΄ **Συζήτηση**

Διάλειμμα

Παρασκευή, 18 Δεκεμβρίου
Νέο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης»
Πρωί

Γ΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Παναγιώτης Αντωνόπουλος – Χαράλαμπος Γάσπαρης

- 12.45΄-13.00΄ **Μαρία Λιακάκη** (Αθήνα): Δεσπότης Ιωάννης, σεβαστοκράτωρ Κωνσταντίνος, οι Παλαιολόγοι: Ο ρόλος τους στην εδραίωση της κυριαρχίας του Μιχαήλ Η΄ (1258-1274)
- 13.00΄-13.15΄ **Ναυσικά Βασιλοπούλου** (Αθήνα): Οι Πελοποννήσιοι άρχοντες και οι Παλαιολόγοι: Το επεισόδιο του 1415
- 13.15΄-13.30΄ **Μαρία Ντούρου-Ηλιοπούλου** (Αθήνα): Σχέσεις των Αραγωνίων και των Ανδεγαυών μέσα από έγγραφα του Αρχείου του Αραγωνικού Στέμματος
- 13.30΄-13.45΄ **Νάσα Παταπίου** (Λευκωσία): Η βυζαντινή ονομασία της χερσονήσου Καρπασίας
- 13.45΄-14.15΄ **Συζήτηση**

Απόγευμα

Α΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Βασιλική Λεονταρίτου – Γρηγόρης Παπαγιάννης

- 16.00΄-16.15΄ **Σπύρος Σκλαβενίτης** (Πρέβεζα): Η υμνογραφία για τον Άγιο Σπυρίδωνα
- 16.15΄-16.30΄ **Δημήτριος Σκρέκας** (Γάνδη): *Egerton MS 2339*: Ένας λησμονημένος κώδικας του *Ωρολογίου* του Θηκαρά στη Βρετανική Βιβλιοθήκη
- 16.30΄-16.45΄ **Αλεξάνδρα Ζερβουδάκη** (Ρέθυμνο): Ο «άγνωστος» υμνογράφος Μελέτιος του κώδικα *Scorialensis gr.* [403] X. IV. 8
- 16.45΄-17.00΄ **Αλέξανδρος Λιαρμακόπουλος** (Κομοτηνή): Βυζαντινή υμνογραφία και μοναχικοί θεσμοί
- 17.00΄-17.30΄ **Συζήτηση**

Διάλειμμα-Καφές

Παρασκευή, 18 Δεκεμβρίου
Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»
Πρωί

Γ΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Αικατερίνη Δελλαπόρτα – Θεανώ Χατζηδάκη

- 12.45΄-13.00΄ **Ιωάννης Καρατζόγλου** (Αθήνα): Η αρχιτεκτονική του καθολικού της μονής του Αγίου Νικολάου του Νέου παρά τον Υψηλάντη Βοιωτίας
- 13.00΄-13.15΄ **Θεοχάρης Τσάμπουρας** (Princeton, NJ): Στα ίχνη μιας καλλιτεχνικής αναβίωσης: Η επιστροφή στα πρότυπα της *Μακεδονικής Σχολής* στη ζωγραφική του 16ου αι. και ο ρόλος της Αρχιεπισκοπής Αχριδών
- 13.15΄-13.30΄ **Αγγελική Στρατή** (Θεσσαλονίκη): Νέα στοιχεία από τη ζωγραφική του Ονουφρίου στο ναό των Αγίων Αποστόλων Ελεούσης στην Καστοριά
- 13.30΄-13.45΄ **Βασιλική Ζορμπά** (Αθήνα): Αξιοσημείωτες εικονογραφικές λεπτομέρειες στις τοιχογραφίες του ναού του Αγίου Νικολάου Αετού Αιτωλο-ακαρνανίας
- 13.45΄-14.15΄ **Συζήτηση**

Απόγευμα

Α΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Ευγενία Δρακοπούλου – Αναστασία Λαζαρίδου

- 16.00΄-16.15΄ **Ελένη Βλαχοπούλου-Καραμπίνα** (Θεσσαλονίκη): Τρεις χρυσοκέντητες εικόνες κωνσταντινουπολίτικου εργαστηρίου της Ι.Μ. Οσίου Ξενοφώντος Αγίου Όρους (19ος αι.)
- 16.15΄-16.30΄ **Ιωάννα Σπηλιοπούλου** (Καλαμάτα): Η μαρτυρία του Ειρηναίου Θειρσίου (Friedrich Thiersch) για τα χριστιανικά μνημεία του ελλαδικού χώρου μέσα από τις ανέκδοτες επιστολές προς τη σύζυγό του (1831-1832)
- 16.30΄-16.45΄ **Χρήστος Π. Μπαλόγλου** (Αθήνα): Παιδεία και οικονομία κατά τον Βησσαρίωνα
- 16.45΄-17.15΄ **Συζήτηση**

Διάλειμμα-Καφές

Παρασκευή, 18 Δεκεμβρίου
Νέο Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης»
Απόγευμα

Β΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Ιωάννης Βάσσης – Μαρίνα Λουκάκη

- 18.00΄-18.15΄ **Θεώνη Κολλυροπούλου** (Καλαμάτα): Διασκευές κανόνων του κύκλου των ακινήτων εορτών
- 18.15΄-18.30΄ **Νικόλαος Καλβιάϊνεν** (Ρέθυμνο): Ο Δαίμονας στην πρώιμη βυζαντινή αγιογραφία
- 18.30΄-18.45΄ **Ιωάννης Τσιαπλής** (Θεσσαλονίκη): Ένυλες θύρες-άυλες πύλες: Η συμβολική αξία της εισόδου του ναού στα αγιολογικά και ρητορικά κείμενα (4ος-9ος αι.)
- 18.45΄-19.00΄ **Μαρία Τωμαδάκη** (Γάνδη): Βυζαντινά «βιβλιακά» επιγράμματα αφιερωμένα σε κείμενα και συγγραφείς της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας
- 19.00΄-19.30΄ **Συζήτηση**
- 19.30΄-19.45΄ **Γεωργία Κολοβού** (Παρίσι): Τα Ομηρικά σχόλια στα βυζαντινά χειρόγραφα: Από το κείμενο στο υπερκείμενο
- 19.45΄-20.00΄ **Σοφία Ξενοφώντος** (Γλασκώβη): Η πρόσληψη του Πλουτάρχου στην παλαιολόγεια περίοδο
- 20.00΄-20.15΄ **Συζήτηση**

Παρασκευή, 18 Δεκεμβρίου
Αμφιθέατρο «Ιωάννης Δρακόπουλος»
Απόγευμα

Β΄ Συνεδρία

Προεδρείο: Αντωνία Κιουσοπούλου – Κρίτων Χρυσοχοΐδης

- 18.00΄-18.15΄ **Γεώργιος Γαστεράτος** (Κέρκυρα): Συμβολή στη συμπλήρωση των επισκοπικών καταλόγων της βυζαντινής Κέρκυρας
- 18.15΄-18.30΄ **Ελεονώρα Ναξίδου** (Κομοτηνή): Η ιδιότυπη διαδρομή του αυτοκεφάλου της αρχιεπισκοπής της Αχρίδας
- 18.30΄-18.45΄ **Αθηνά Κονταλή** (Αθήνα): Ο πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νείλος Κεραμεύς (1380-1388) και τα προνόμια του οικουμενικού θρόνου
- 18.45΄-19.15΄ **Συζήτηση**
- 19.15΄-19.30΄ **Πέτρος Μπούρας-Βαλλιανάτος** (Λονδίνο): Ιατρική θεωρία και πρακτική κατά την πρώιμη παλαιολόγεια περίοδο: Η περίπτωση του ακτουαρίου Ιωάννη Ζαχαρία
- 19.30΄-19.45΄ **Κωνσταντίνος Μουστάκας** (Ρέθυμνο): Η συμβολή των παλαιότερων οθωμανικών απογραφών στη μελέτη της υστεροβυζαντινής εποχής
- 19.45΄-20.15΄ **Συζήτηση**

Κοινή συνεδρία

- 20.30΄ **Λήξη εργασιών της Α΄ [Η΄] Συνάντησης Ελλήνων Βυζαντινολόγων**

